Liite 8. Sukeltajaselvitys 2025

Vt9 parantaminen välillä Korpilahti-Keljonkangas

Vt9 Korpilahti-Keljonkankaan luontoselvitykset 2025

Sukeltajaselvitys

Päiväys	**3.6.2026**
Laatija	**Lauri Erävuori**
Tarkastaja	**Jaakko Kullberg**
Projektinumero	**12009517**

3.6.2026

Sisällys

1 Johdanto 3
2 Selvitysalue 3
3 Taustaa 5
4 Menetelmät 6
5 Epävarmuustekijät 6
6 Tulokset 6
7 Yhteenveto 7
8 Lähteet 8
Valokuvia kohteilta 9

3.6.2026

1 Johdanto

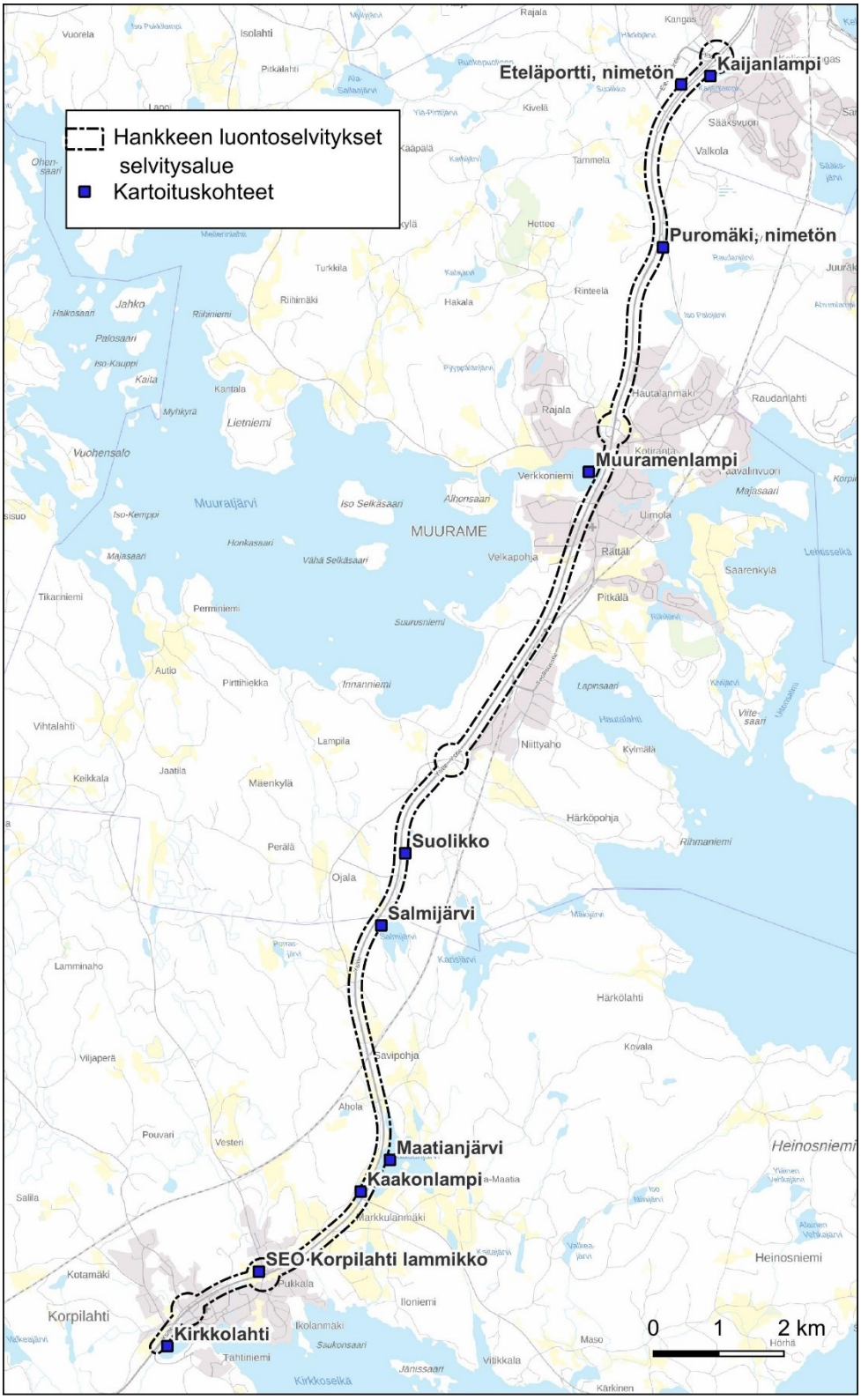
Tehtävänä oli laatia Vt 9 Korpilahden ja Keljonkankaan välisen osuuden luontokartoitukset. Tässä raportissa on esitetty sukeltajaselvityksen tulokset. Työn tilaajana on Keski-Suomen ELY-keskus. Selvitys on tehty osana hankkeen YVA-menettelyä.

Vt 9 selvitysalue sijaitsee Korpilahden ja Jyväskylän Keljonkankaan välisellä tieosuudella ja on pituudeltaan noin 21 kilometriä.

2 Selvitysalue

Tievaihtoehdon pituus on 21 kilometriä ja se mukailee olemassa olevaa tietä. Luontoselvitysohjelman mukaisesti kartoitukset kohdennettiin paikoille, jossa ympäristössä tapahtuu laaja-alaisempaa muutosta tai ympäristöihin. Elinympäristöpotentiaalin tunnistaminen kohdennettiin vesistöihin suunnittelualueella.

3.6.2026

Kuva 1. Kartoituskohteet.

3.6.2026

3 Taustaa

EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) (eläimet) mainitaan yhteisön tärkeinä pitämät taksonit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua. Liitteen IV lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen (elinympäristö) hävittäminen tai heikentäminen on kiellettyä. Liitteen IV lajeihin sisältyvät Suomessa esiintyvistä sukeltajalajeista jättisukeltaja ja isolampisukeltaja.

Jättisukeltaja (*Dyticus latissimus*) on yksi Suomen suurimmista kovakuoriaislajeista. Laji on luokiteltu elinvoimaiseksi ja mainittu luontodirektiivin II- ja IV-liitteissä. Jättisukeltaja elää tyypillisesti kirkasvetisissä ja vähäravinteisissa järvissä, mutta sitä tavataan myös lammissa ja lammikoissa. Maallikot törmäävät lajiin usein kalastamisen tai ravustamisen yhteydessä. Useimmiten laji löytyy tiheän vesikasvillisuuden reunoilta. Erityisen mieluisia ovat ranta-alueet, joissa on runsaasti saraa ja kortetta. Sekä aikuinen että toukka ovat akvaattisia petoja. Suomen Lajitietokeskuksen havaintotiedoissa on yksittäisiä havaintoja Jyväskylän seudulta mm. Keljonlahdelta ja Jyväsjärveltä.

Tiettävästi jättisukeltajan esiintymiselle ei ole merkittäviä uhkatekijöitä Suomessa, ja lajin suojelutaso voidaankin katsoa suotuisaksi laajan levinneisyyden, väljien elinympäristövaatimusten ja vakaan kannankehityksen perusteella. Jättisukeltajan elinympäristöjä suojelevat vesilain ja metsälain säädökset. Suomen ympäristökeskus 2025a).

Isolampisukeltaja (*Graphoderus bilineatus*) on luokiteltu elinvoimaiseksi ja mainittu luontodirektiivin II- ja IV-liitteissä. Laji elää matalissa ja rehevissä makeavetisissä vesistöissä, joissa on runsaasti vesikasvillisuutta. Esiintymispaikkoja ovat lammet ja reheväkasvuisten järvien osat, joita ympäröi tiheä rantakasvillisuus. Sekä aikuinen että toukka ovat akvaattisia petoja. Suomen Lajitietokeskuksen havaintotiedoissa on kaksi havaintoa Jyväskylästä sekä muutamia havaintoja Luhangan seudulta.

Lajin kanta ei näytä taantuneen eivätkä sen elinympäristöt ole erityisen uhattuja, joten suojelutasoa voi pitää suotuisana. Mahdollisia uhkatekijöitä isolampisukeltajalle voivat olla vesien happamoituminen ja rehevien vesien umpeenkasvu. Elinympäristöt, joissa laji viihtyy, ovat usein myös hyviä lintuvesiä. Lintuvesien hoitotoimista ei ilmeisestikään ole haittaa isolampisukeltajalle. Lajin

elinympäristöjä suojelevat vesilain ja metsälain säädökset (Suomen ympäristökeskus 2025b).

4 Menetelmät

Sekä jättisukeltajan että isolampisukeltajan kartoittaminen pyyntimenetelmällä on luvanvaraista. Kyseessä olevassa hankkeessa lajien osalta selvitys tehtiin elinympäristöpotentiaaliin perustuen eikä pyyntejä tehty.

Elinympäristöpotentiaali määritettiin kartoittamalla hankealueen lammet ja järvet sekä lammikot. Kartoituskohteita oli kymmenen käsittäen tiealueen välittömään tuntumaan tai liittymäalueille sijoittuvat vesialueet. Rantojen luonteen ja vesikasvillisuuden esiintyvyyden perusteella määritettiin vesialueen soveltuvuus lajeille. Soveltuvuutta arvioitiin tiealueen läheisten rantojen osalta. Kartoituksista vastasi FM biologi Lauri Erävuori.

5 Epävarmuustekijät

Elinympäristöpotentiaalin määrittelyllä ei saada tietoa, esiintyykö laji alueella varmuudella, mutta kumpikaan lajeista ei ole kuitenkaan harvinaisuus. Hankkeessa ei kuitenkaan suoraan tulla muuttamaan vesistöjä, joten elinympäristöpotentiaalin tunnistamisella lajeille soveltuvat vesistöt voidaan huomioida jatkosuunnittelussa. Tarvittaessa tulee tehdä pyydysmenetelmään perustuva kartoitus, mikäli hankkeen toimenpiteet muuttavat merkittävästi kohteen vesitaloutta, kemiaa, vesialuetta tai vesistön ranta-aluetta siten, että lajien elinympäristöihin voisi kohdistua merkitseviä vaikutuksia.

6 Tulokset

Alla olevassa taulukossa on esitetty kohteen potentiaali ja lyhyt kuvaus keskittyen sukeltajille ominaisten kasvillisuusympäristöjen esiintymiseen. Hyvin soveltuvia kohteita ovat Kaijanlampi, Muuramenlampi, Maatianjärvi ja Kaakonlampi.

Näistä Kaakonlammella ja Muuramenlammella esiintyy laajoja saraikkoja, jotka ovat tyypillisiä lajien esiintymispaikkoja. Muuramenlammella saraikkoja ei esiinny nykyisen valtatien tuntumaan sijoittuvalla ranta-alueella juurikaan. Maatianjärvellä saraikkoja on vain paikoitellen. Kartoituskohteista SEO Korpilampi, Kaakonlampi, Maatianjärvi, Salmijärvi, Muuramenlampi sekä Kaijanlampi ovat myös

viitasammakon elinalueita ja siten merkittäviä ravintokohteita suurille vesikuoriaisille.

Kartoitetuista kohteista tien välittömään tuntumaan sijoittuvat erityisesti Muuramenlampi, Suolikko, Salmijärvi, Maatianjärvi ja Kaakonlampi. Hankealueen välittömään tuntumaan sijoittuvien vesistöjen kohdalla jatkosuunnittelussa on tarpeen selvittää pyyntimenetelmällä sukeltajien esiintyminen, mikäli vesialueeseen ml. rantaviiva kohdistuu muutoksia.

Taulukko 1. Kohteet ja niiden potentiaali.

Kohde	Potentiaali	Kuvaus
Kaijanlampi	Hyvä	Laajalti sararantainen, jonkin verran lummekasvustoja.
Eteläportti, nimetön	Heikko	Lammikon reunustat osin soraikkoa. Koillisreunustassa kapealti saraikkoa, muutoin rannat sarattomia. järvikortteikkoja ei esiinny.
Puromäki, nimetön	Kohtalainen	Lammen rannoilla kapealti saraikkoa, paikoin kapeana vyöhykkeenä, pääosin saralaikkuina. Järvikortteikkoja ei esiinny.
Muuramenlampi	Hyvä	Erityisesti Muuramenlammen pohjoisosassa laajoja saraikkoja. Tien tuntumassa vain kapea saravyöhyke rannassa, joka katkonainen ja hyvin kapea. Tien tuntumassa potentiaali heikko.
Suolikko	Heikko	Vesialueella ei ilmaversoiskasvillisuutta. Rannat matalatöyräiset, osin soistuneet, ei saravyöhykettä tai kortteikkoja.
Salmijärvi	Heikko	Tienpuoleisilla rannoilla ei vesikasvillisuusvyöhykkeitä lukuun ottamatta muutamaa kohtaa, joista toisella esiintyy viitasammakko.
Maatianjärvi	Hyvä (paikoin)	Paikoin laajempia saraikkoja, rantaviivassa vallitsevana kapea saravyö. Laajemmat saraikot potentiaalisia alueita.
Kaakonlampi	Hyvä	Reheväkasvustoinen järvi, jossa rannoilla yleisesti saraikkoja ja paikoin kortteikkoja. Soveltuvimmat ranta-alueet länsirannalla ja pohjoiskärjessä. Itärannassa lähinnä lummekasvustoja.
SEO Korpilahti lammikko	Kohtalainen	Rehevä, vesialue laajalti kasvustoinen, saraikot hyvin pieniä. Ei varsinaisia vesivyöhykkeen saraikkoja. Lammikossa esiintyy viitasammakko.
Kirkkolahti	Kohtalainen	Tielinjausta lähimmät rannat pääosin heikosti soveltuvia. Vesikasvillisuutta ei juurikaan esiinny, monin paikoin ranta muokattua (laitureita yms.)

7 Yhteenveto

Kymmenen lammen tai järven soveltuvuus jättisukeltajalle tai isolampisukeltajalle kartoitettiin elinympäristötarkasteluperusteisesti. Kartoitetuista kohteista erityisesti Kaijanlampi, Muuramenlampi, Maatianjärvi ja Kaakonlampi ovat potentiaalisia esiintymisalueita. Rannoiltaan lähes kasvittomat tai ainakin nykyisen tien tuntumaan sijoittuvien rantojen osalta saravyöhykkeettömät lammet arvioitiin potentiaaliltaan heikoiksi nimenomaan tien tuntuman osalta. Tällaisia kohteita oli kolme. Useimmilla potentiaalia omaavalla kohteella esiintyy myös viitasammakko, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat tässä tarkasteltujen

sukeltajalajien tapaan tiukasti suojeltuja. Viitasammakoiden esiintyminen paikoilla viittaa suurempien kalojen puuttumiseen rantojen vesialueilta, jolloin sammakoiden poikasia saalistavien sukeltajakuoriaisten elinolosuhteet parantuvat.

Sukeltajat ovat akvaattisia lajeja, toisin sanoen ne elävät vesiympäristössä. Jos vesiympäristöön tai rannan vesikasvillisuuteen ei kohdistu muutoksia, ei myöskään lajeihin kohdistu vaikutuksia. Hankealueen välittömään tuntumaan sijoittuvien vesistöjen kohdalla jatkosuunnittelussa on tarpeen selvittää pyyntimenetelmällä sukeltajien esiintyminen, mikäli vesialueeseen ml. rantaviiva kohdistuu muutoksia.

8 Lähteet

Suomen ympäristökeskus 2025a. Jättisukeltaja. Syken lajiesittelyt. www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittelyt. Päivitetty 11.9.2025.

Suomen ympäristökeskus 2025b. Isolampisukeltaja. Syken lajiesittelyt. www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittelyt. Päivitetty 11.9.2025.

Suomen Lajitietokeskus 2025. Lajien havaintokartat.

3.6.2026

Valokuvia kohteilta

Kuva 2. Kaijanlampi, jota reunustaa kapeahko saravyö. Paikoin saraikko on leveämpää ja soveltuu paremmin sukeltajakuoriaisille. Lammen soveltuvuus on hyvä.

3.6.2026

Kuva 3. Eteläportti, nimetön lampi. Lammikon reunustat osin soraikkoa. Koillisreunustassa kapealti saraikkoa, muutoin rannat sarattomia. Järvikortteikkoja ei esiinny. Soveltuvuus heikko.

3.6.2026

Kuva 4. Puromäki, nimetön lampi. Lammen rannoilla kapealti saraikkoa, paikoin kapeana vyöhykkeenä, pääosin saralaikkuina. Järvikortteikkoja ei esiinny. Soveltuvuus kohtalainen.

3.6.2026

Kuva 5. Suolikon rannat ovat lievästi soisia, vesikasvillisuutta on vähän. Soveltuvuus on tällöin heikko.

3.6.2026

Kuva 6. Salmijärven rannalla tien tuntumassa ei esiinny juurikaan vesikasvillisuutta. Tienpuoleisilla rannoilla ei vesikasvillisuusvyöhykkeitä lukuun ottamatta muutamaa kohtaa, joista toisella esiintyy viitasammakko. Soveltuvuus heikko.

3.6.2026

Kuva 7. Maatianjärvi. Paikoin laajempia saraikkoja, rantaviivassa vallitsevana kapea saravyö. Laajemmat saraikot potentiaalisia alueita. Paikoin kohtalainen soveltuvuus.

Kuva 8. Kaakonlampi. Reheväkasvustoinen järvi, jossa rannoilla yleisesti saraikkoja ja paikoin kortteikkoja. Soveltuvimmat ranta-alueet länsirannalla ja pohjoiskärjessä. Itärannassa lähinnä lummekasvustoja. Hyvä soveltuvuus.

3.6.2026

Kuva 9. SEO Korpilahden lammikko. Rehevä, vesialue laajalti kasvustoinen, saraikot hyvin pieniä. Ei varsinaisia vesivyöhykkeen saraikkoja. Lammikossa esiintyy viitasammakko. Soveltuvuus kohtalainen.

3.6.2026

Kuva 10. Kirkkolahti Korpilahdella. Rannassa hajanainen, paikoin puuttuva vesikasvillisuusvyöhyke tielinjauksen lähimmillä alueilla. Monin paikoin ranta muokattua (laitureita yms.). Soveltuvuus kohtalainen.